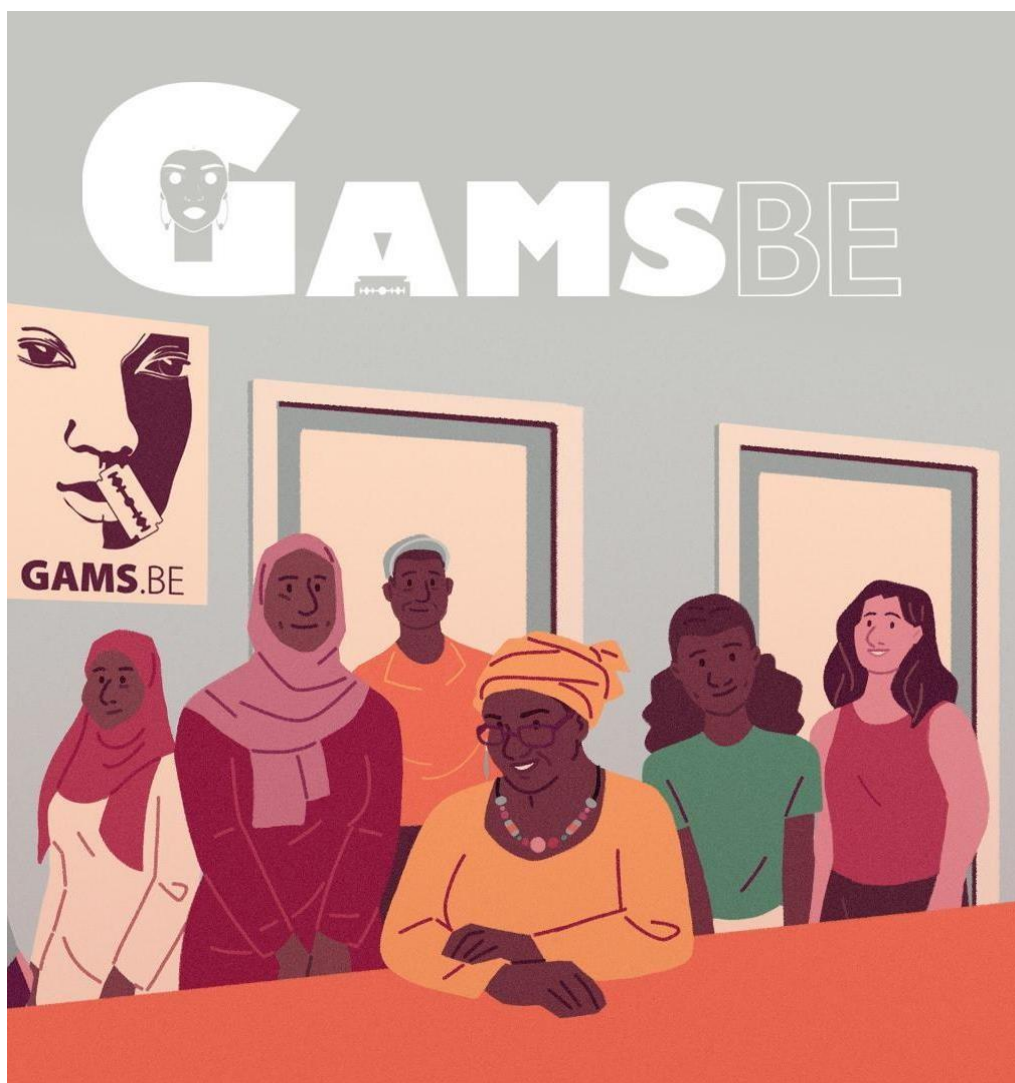

Evaluatie van de sociale impact van GAMS België

Eindverslag

December 2024

INHOUD

	DE IMPACT VAN GAMS BELGIË IN HET KORT	3
	DOEL EN REIKWIJDTE VAN HET ONDERZOEK.....	6
	METHODOLOGIE	7
	Verloop van de studie.....	7
	Weergave en betrouwbaarheid van gegevens	8
	Voorzorgsmaatregelen bij het lezen en beperkingen	8
	THEORIE VAN VERANDERING	9
	Theorie van wereldwijde verandering	10
	Stakeholdertheorie van verandering	11
	GEDETAILLEERDE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK.....	13
	De vrouwen.....	13
	De mannen.....	24
	De professionals.....	30
	De visie van partners.....	35
	BIJLAGE.....	36
	Bibliografie - Literatuuroverzicht	36
	Lijst van grafieken.....	37
	Lijst van illustraties.....	37
	ESSEC Impact Unlimited	38

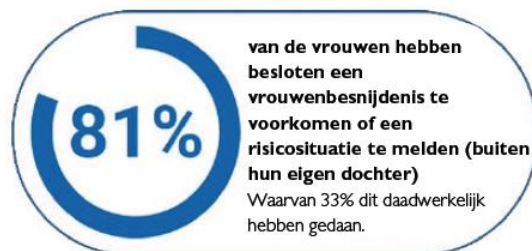
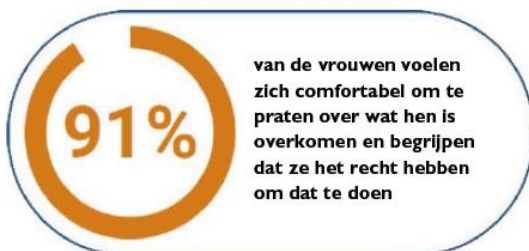
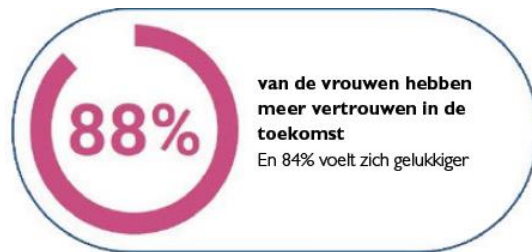
DE IMPACT VAN GAMS BELGIË IN HET KORT

EERSTE STAKEHOLDERS

Impact op de vrouwen die begeleid werden

Bij GAMS België krijgen de vrouwen die begeleid worden een forum waar ze kunnen praten over de fysieke en psychologische impact van VGV op henzelf en hun familie. Zo zijn ze in staat hun welzijn en hun vermogen om actie te ondernemen te verbeteren en herwinnen.

Online enquête uitgevoerd in april en mei 2024

||Aantal respondenten: 323 Geschatte foutmarge: 4,65% Betrouwbaarheidsniveau: 95

TWEEDE STAKEHOLDERS

Impact op de mannen die begeleid werden

Bij GAMS België zijn de mannen die begeleid werden zich bewust geworden van de realiteit van VGV en hebben ze zich ingezet om er een einde aan te maken.

88%

zijn zich bewust geworden van de gevolgen van genitale verminking voor de fysieke, psychologische en/of seksuele gezondheid van vrouwen

97%

van de mannen hebben besloten zich actief in te zetten voor de afschaffing van genitale verminking

94%

van de mannen hebben besloten om over genitale verminking te praten met hun partner

91%

van de mannen hebben besloten om een genitale verminking te voorkomen of een risicosituatie te melden (buiten hun eigen dochter), waarvan 53% dit daadwerkelijk heeft gedaan

61%

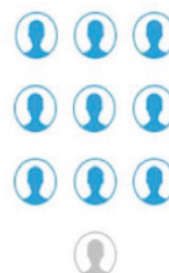
van de ondervraagde mannen heeft een vrouw die reeds geconfronteerd werd met VGV

38%

van de ondervraagde mannen heeft een dochter die een risico loopt op VGV

9/10

9 van de 10 ondervraagde mannen (86%) hebben dankzij GAMS België besloten hun dochter niet te laten besnijden

81%

Van de ondervraagde mannen hebben contact opgenomen met GAMS België om hun dochter te beschermen tegen genitale verminking

35%

Van de ondervraagde mannen zijn minder dan drie jaar geleden in België aangekomen

DERDE STAKEHOLDERS

Impact op professionals (v/m/x)

De opleiding en ondersteuning die GAMS België biedt aan professionals op het gebied van gezondheid, recht, onderwijs en sociale actie heeft hen in staat gesteld de betrokken personen beter te begrijpen en te ondersteunen.

90%

van de getrainde professionals hebben zich gerealiseerd dat ze een rol te spelen hebben in het voorkomen en begeleiden van mensen in risicosituaties

31%

van de getrainde professionals bespreken systematisch vrouwelijke genitale verminking met mensen afkomstig uit risicolanden

81%

van de getrainde professionals voelen zich bevoegd om het onderwerp aan te kaarten met betrokken personen

90%

van de getrainde professionals voelen zich in staat om een risicosituatie te herkennen

55%

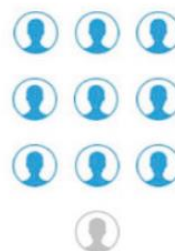
van de getrainde professionals verwijzen hun cliënten naar GAMS België in het kader van hun werk

8%

van de getrainde professionals hebben ondersteuning gekregen bij het omgaan met een risicosituatie

9/10

9 van de 10 (92%) opgeleide professionals hebben training gevolgd over de essentie van vrouwelijke genitale verminking (juridische, sociaal-culturele, medische context, enz.)

80%

van de getrainde professionals hebben contact opgenomen met GAMS België om mensen die te maken hebben met VGV beter te begeleiden

48%

van de getrainde professionals zijn minder dan 2 jaar geleden begonnen samen te werken met GAMS België

DOEL EN REIKWIJDTE VAN HET ONDERZOEK

Sinds 1996 strijdt GAMS België voor de afschaffing van vrouwelijke genitale verminking (VGV). Het werk van GAMS België is gebaseerd op 6 strategische pijlers: preventie (1), bescherming (2), begeleiding (3), deskundigheidsbevordering (4), politiserend werk (5) en internationale samenwerking (6).

GAMS België ondergaat een schaalverandering en wil tegen 2025 de referentieorganisatie worden voor VGV op nationaal, Europees en internationaal niveau. Om de noodzakelijke stap terug te zetten en de ontwikkelingsuitdagingen van GAMS België te begeleiden, werd een sociale impactstudie uitgevoerd op de volgende perimeters:

- Pijlers 1, 2, 3 en 4: preventie, bescherming bij een dreigend risico, begeleiding van meisjes en vrouwen die al geconfronteerd werden met VGV en deskundigheidsbevordering van professionals
- In België: Wallonië en Vlaanderen.

De geïnterviewde personen in het kader van de studie zijn dan ook: vrouwen en mannen die door GAMS België worden ondersteund, alsook professionals die door GAMS België zijn opgeleid of samenwerkingspartners.

Met deze groepen werd een eerste fase van semigestructureerde interviews uitgevoerd. Vervolgens werd een vragenlijst verstuurd naar:

- vrouwen en mannen geregistreerd door GAMS België in 2022 en 2023 (oude en nieuwe casussen), d.w.z. 1185 vrouwen en 117 mannen.
- professionals die in 2022 en 2023 een opleiding van GAMS België hebben gevolgd, d.w.z. 4.564 personen. Om zoveel mogelijk reacties te krijgen, werd de vragenlijst echter ook verspreid via de nieuwsbrief van GAMS België. Professionals die al eerder een opleiding hadden gevolgd, konden dus reageren op de enquête.

METHODOLOGIE

Verloop van de studie

Het onderzoek liep van september 2023 tot juni 2024. Na een literatuurstudie werd een veranderingstheorie opgesteld met de teams van GAMS België. Vervolgens werden interviews afgenomen met de verschillende soorten personen die ondersteund of getraind werden (kwalitatieve fase), voordat vragenlijsten werden verstuurd naar alle personen uit de doelgroep (kwantitatieve fase).

Kwalitatieve fase

In totaal werden 19 interviews afgenomen, waaronder 7 vrouwen die begeleid werden, 2 mannelijke Community Voices uit de gemeenschap, 7 professionals en 3 samenwerkingspartners.

De personen werden eerst geselecteerd door GAMS België en de uiteindelijke keuze werd gemaakt door ESSEC om ervoor te zorgen dat ze representatief waren: diversiteit van herkomst van de personen die begeleid worden (Somalië, Mauritanië, Guinee, Djibouti, enz.) en diversiteit van professionals (medisch, juridisch, sociaal, enz.).

De interviews waren semigestructureerd en werden allemaal op afstand afgenomen (videoconferentie of telefoon). Ze duurden tussen 30 minuten en 1 uur.

Kwantitatieve fase

ESSEC ontwierp een vragenlijst voor personen die begeleid werden (vrouwen en mannen) en een voor professionals, gebaseerd op de Theory of Change en de resultaten van de kwalitatieve fase (interviews). GAMS België testte deze met een panel van personen die begeleid werden en professionals voor ze naar alle doelgroepen werden verstuurd.

De gegevensverzameling vond plaats van april tot half mei 2024:

- Online zelf invullen van de vragenlijst voor professionals,
- Administratie door een collega van GAMS België voor personen die begeleid werden,
- Zelfadministratie voor sommige personen die begeleid werden na een oproep en gerichte mailing door GAMS België.

Weergave en betrouwbaarheid van gegevens

Stakeholder	Totale bevolking	Doelmonster	Verkregen antwoorden*	warvaan zelfbestuur	Foutmarge**
Vrouwen	1 185	291	323	67	4,65%
Mannen	117	90	74	32	6,94%
Professionals	21 637	378	160	160	7,72%

* Antwoorden verkregen tijdens de testfase van personen die begeleid werden of professionals zijn behouden voor analyse. ** Voor een betrouwbaarheidspercentage van 95%.

De vragenlijsten werden verstuurd om de representativiteit wat betreft nationaliteit en geografische spreiding van de personen die begeleid werden te garanderen, in het bijzonder door een lijst op te stellen van personen die door elke antenne van GAMS België moesten worden gecontacteerd. Wat de nationaliteit betreft, werden 194 antwoorden ontvangen van personen afkomstig uit Guinee op 160 respondenten en 45 antwoorden van personen uit Somalië op 100 respondenten.

Wat de professionals betreft, hebben professionals die vóór 2022 of zelfs vóór 2019 werden opgeleid, de enquête ingevuld omdat de vragenlijst per nieuwsbrief werd verspreid. Uit voorzorg, en omdat we niet over het exacte aantal betrokken personen beschikken, is de foutmarge berekend op het totale aantal personen dat sinds 2002 door GAMS België is opgeleid (d.w.z. 21.637 personen). Het is dus mogelijk dat de foutmarge iets lager is (ongeveer 7,6%), maar uiteindelijk is het verschil niet erg significant in vergelijking met de foutmarge berekend op alle personen die sinds 2002 zijn opgeleid.

De resultaten worden representatief geacht tot een foutmarge van 5%. Hoewel de percentages voor mannen en professionals iets hoger liggen, zijn de verkregen gegevens nog steeds voldoende om interessante conclusies te trekken. We kunnen daarom stellen dat de gegevensverzameling zeer bevredigend was en dat de resultaten over het algemeen betrouwbaar zijn.

Voorzorgsmaatregelen bij het lezen en beperkingen

Voor de personen die begeleid werden, werden twee methoden gebruikt: online zelfbevraging en bevraging door een medewerker van GAMS België. Dit verhoogde de respons, maar kan leiden tot een iets ander begrip of interpretatie van de vragen door de respondenten, en dus tot verschillende antwoorden.

De personen die begeleid werden, werden één voor één gebeld om te beslissen of ze de vragenlijst alleen wilden beantwoorden of samen met iemand van GAMS België. Deze methode zorgde ervoor dat niemand de vragenlijst twee keer beantwoordde. Aangezien de vragenlijsten anoniem waren, was het echter niet mogelijk om te controleren of er doublures waren.

	Zelfbestuur	Beheerd door iemand van GAMS
Voordelen	Kortere doorlooptijd Beperkt het effect van sociale wenselijkheid	Mogelijkheid om respondenten op hun gemak te stellen Gelegenheid om vragen uit te leggen Inclusief voor mensen met beperkte digitale en/of schriftelijke vaardigheden
Grenzen	Gemak bij het verlaten van de vragenlijst Moeite om de vragen te begrijpen Niet erg inclusief voor mensen die zich ongemakkelijk voelen bij digitale en/of schriftelijke informatie	Langere overdrachtstijden Potentieel sterk sociaal wenselijk effect Risico op verkeerde interpretatie of zelfs opzettelijke of onopzettelijke beïnvloeding door de interviewer

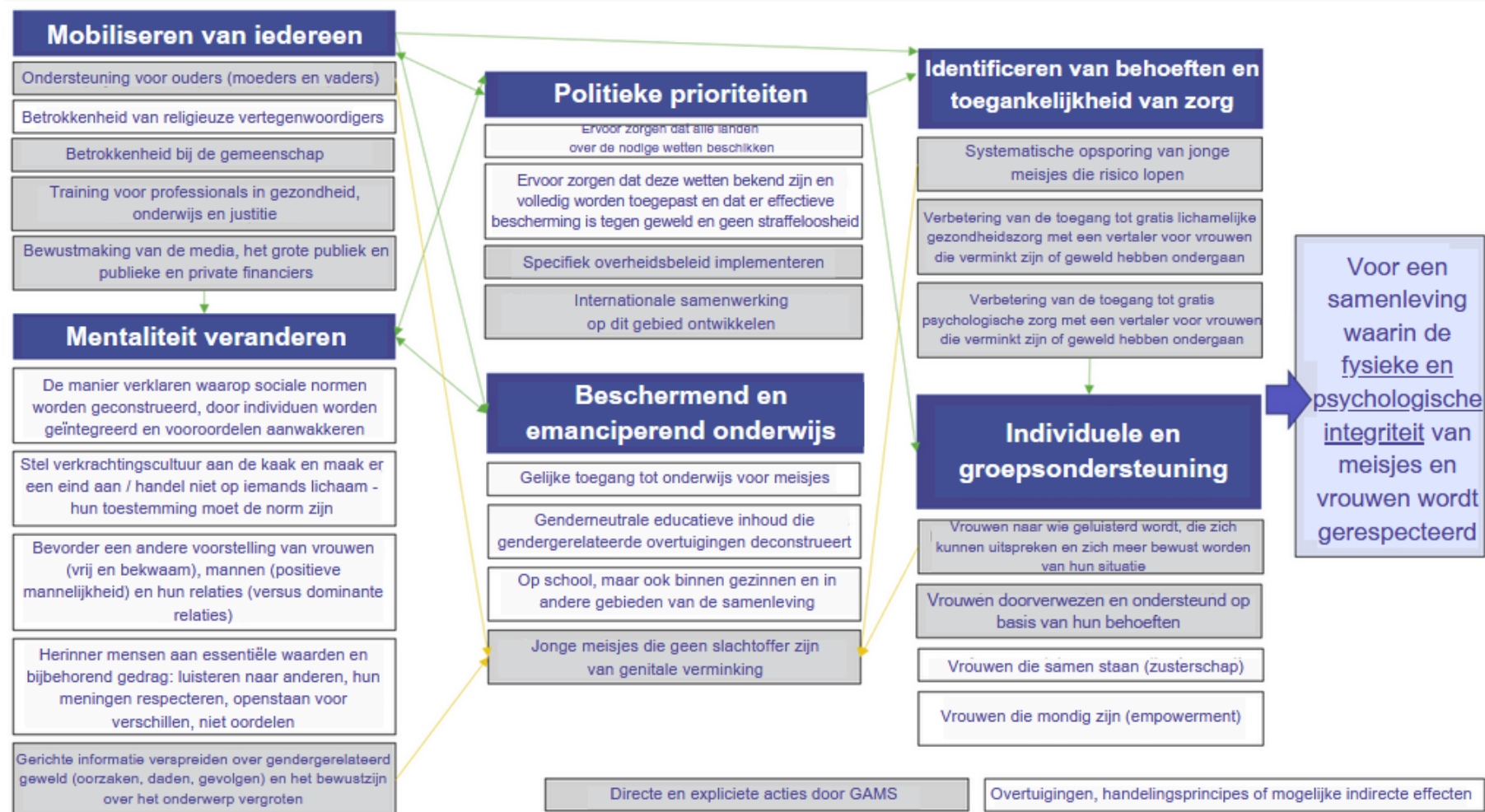
THEORIE VAN VERANDERING

Cathy James (*Theory of change review*) definieert veranderingstheorie als "een continu proces van diepgaand nadenken over verandering en hoe die plaatsvindt - en wat dit betekent voor wat organisaties bijdragen in een bepaalde context, sector en/of groep personen". De veranderingstheorie helpt bij het ontwerpen van de interventie, maar ook bij de evaluatie en bij het bepalen van de gegevens die verzameld moeten worden.

Er zijn twee soorten veranderingstheorieën geproduceerd samen met GAMS België:

- Theorie van globale verandering: een macrovisie van de veranderingen die GAMS België teweegbrengt en de rol die de organisatie speelt in de transformatie van het maatschappelijke model.
- Stakeholdertheorie van verandering: dit is een aanvullende benadering. Het richt zich op de belanghebbenden (vrouwen en mannen die begeleid werden en professionals) en benadrukt de veranderingsmechanismen voor elk van hen.

Theorie van wereldwijde verandering

Figuur 1: Theorie van wereldwijde verandering

Stakeholdertheorie van verandering

Figuur 2: Theorie van verandering - Vrouwen begeleid door GAMS BE

Figuur 3: Veranderingstheorie - Mannen begeleid door GAMS BE

Figuur 4: Veranderingstheorie - Professionals opgeleid door GAMS BE

GEDETAILEERDE RESULTATEN VAN HET ONDERZOEK

De vrouwen

Samenvatting van interviews met vrouwen die begeleid werden

Figuur 5: Profiel van de geïnterviewde vrouwen

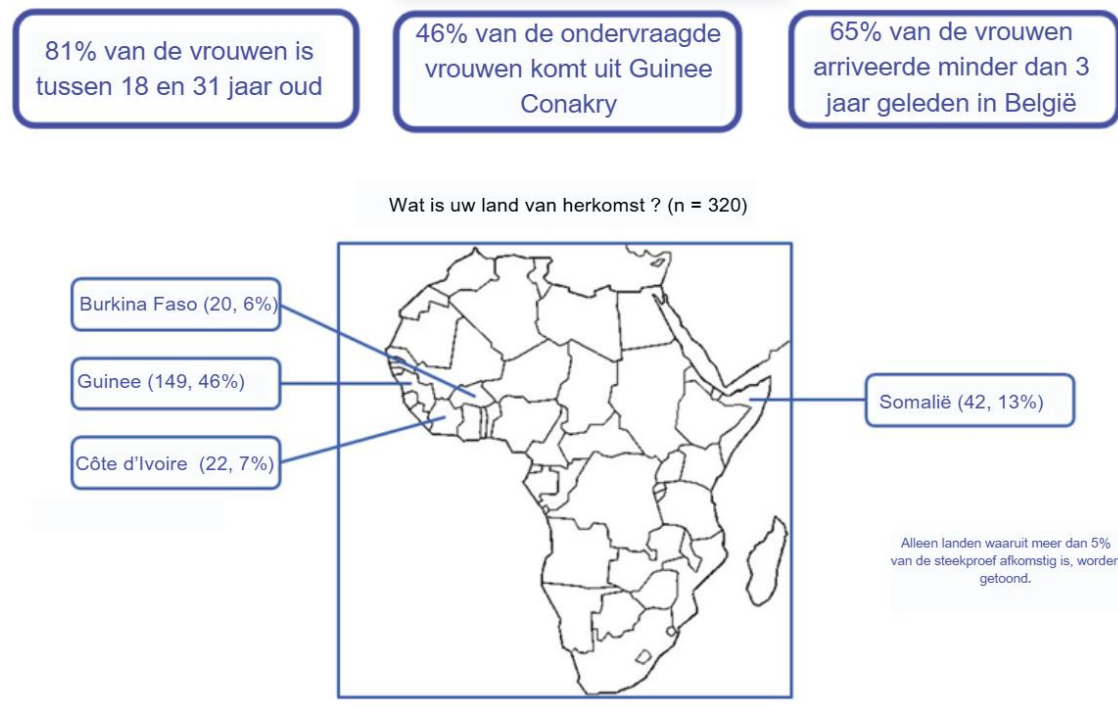
Uit de interviews kwamen de volgende effecten naar voren:

- Zich gehoord voelen
- Het verwerven van kennis over VGV (types, oorzaken/contexten, gevolgen)
- Bewustzijn van VGV waarmee men zelf geconfronteerd werd
- Sociale isolatie doorbreken / personen ontmoeten
- Zelfvertrouwen, en welzijn verbeteren
- Gevoel van bescherming
- Betere communicatie binnen het koppel
- Inzicht in genderrollen van mannen en vrouwen
- Verandering van standpunt over VGV
- Vermogen om je uit te spreken en taboes te doorbreken
- Engagement in de strijd tegen besnijdenis

Profielen van vrouwen ondervraagd via vragenlijst

79% van de ondervraagde vrouwen beantwoordde enquête samen met iemand van GAMS België, wat voor sommige respondenten comfortabeler was. Dit maakte het ook mogelijk om vragen te verduidelijken wanneer ze verkeerd begrepen werden en het onderzoek werd toegankelijker voor personen die niet erg vertrouwd waren met digitale en/of geschreven technologie. De andere respondenten vulden de vragenlijst online en zelfstandig in. In totaal worden de antwoorden van 323 vrouwen hier gepresenteerd en geanalyseerd.

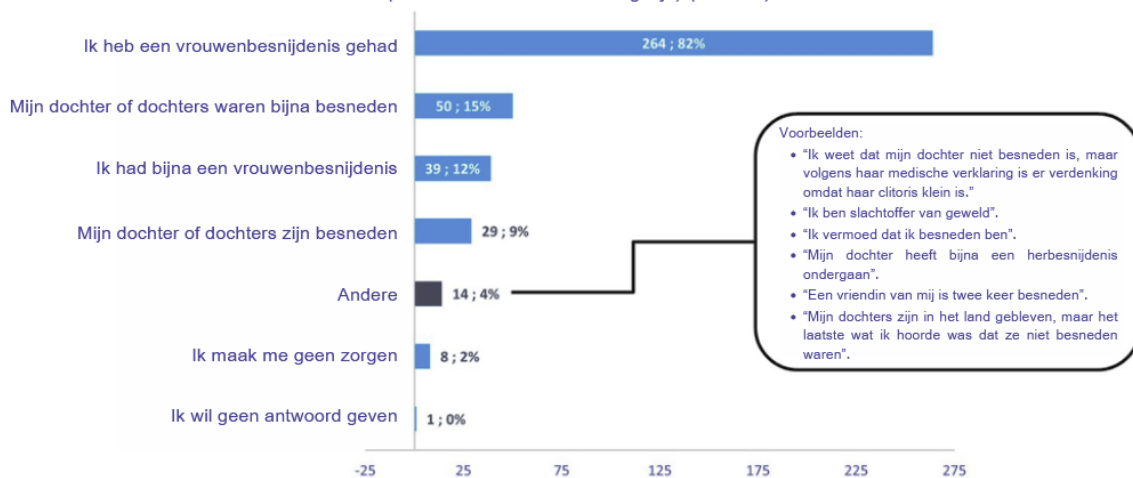
Figuur 6: Verdeling van respondenten per land

De meerderheid van de ondervraagde vrouwen kwam uit West-Afrika, met name Guinee, waar naar schatting 94,5% van de vrouwen tussen de 15 en 49 jaar geconfronteerd werd met VGV¹. De praktijk is in dit land bij wet verboden sinds 1965.

De burgerlijke staat varieert (38% ongehuwd, 30% getrouwd, 18% ongehuwd, 12% gescheiden) en de meeste ondervraagde vrouwen hebben een dochter. 62% gaf aan ten minste één dochter te hebben en 47% gaf aan ten minste één zoon te hebben. 22% van de vrouwen heeft geen kinderen.

¹ Nationaal Instituut voor de Statistiek/INS en ICF. 2018. *Demografisch en gezondheidsonderzoek Guinee 2018*. Conakry, Guinee, en Rockville, Maryland, VS: INS en ICF.

GAMS pakt het probleem van vrouwenbesnijdenis aan. Op welke manier maakt u zich zorgen over vrouwenbesnijdenis?
(Meerdere antwoorden mogelijk) (n = 323)

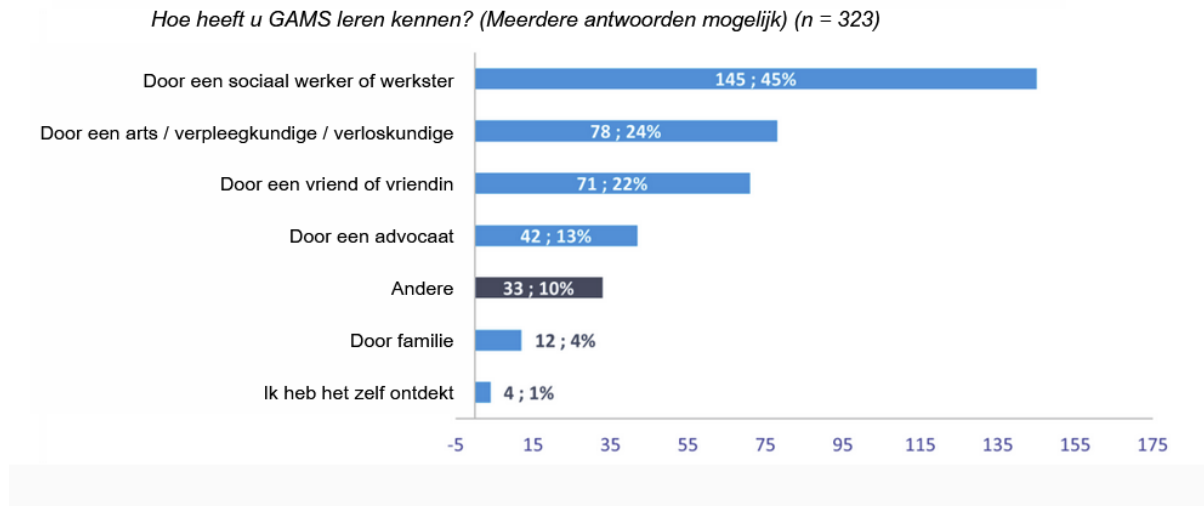
Figuur 1: Vrouwen geconfronteerd met VGV

82% van de respondenten gaf aan geconfronteerd te zijn met VGV.

Contact met GAMS België en verwachtingen

We stelden vast dat 68% van de vrouwen minder dan 2 jaar in contact stond met GAMS België en dat hun eerste contact met de vereniging vooral verliep via een sociaal of gezondheidsprofessional, wat het belang van dit type tussenpersoon onderstreept.

Figuur 2: Bekendheid met GAMS BE

De primaire motivaties van de vrouwen die contact opnamen met GAMS België waren relatief homogeen: 55% van de vrouwen nam contact op met GAMS België omdat ze wilden praten over wat ze hadden meegemaakt en 40% nam contact op met GAMS België om hun dochters te beschermen tegen besnijdenis. Naast andere verwachtingen noemden een aantal respondenten ook gezondheidsredenen (21%) en het huwelijks-/seksuele leven (11%). Een aanzienlijk aantal vrouwen (18%) komt ook naar GAMS België om zichzelf te beschermen tegen (her)besnijdenis.

Vrouwen worden dan verwelkomd bij GAMS België en op verschillende manieren ondersteund. Hun eerste ontmoeting met de organisatie is meestal een één-op-één gesprek met een medewerker/ster van GAMS België, die naar hen luistert, hen ondersteunt bij het identificeren en verwoorden van hun hulpvragen, hen begeleidt indien nodig en ook informatie geeft over VGV en hun vragen over het onderwerp beantwoordt.

74% van de vrouwen had een eerste één-op-één gesprek met GAMS

33% van de vrouwen nam deel aan groepsworkshops

21% van de vrouwen kon een psycholoog ontmoeten

16% van de vrouwen had toegang tot juridische ondersteuning voor hun aanvraag voor internationale bescherming

Verwachtingen gingen soms gepaard met angsten: de besproken onderwerpen zijn vaak taboe en traumatisch voor de vrouwen die ze ter sprake brengen. Een studie van de reacties toont aan dat het eerste onthaal soms moeilijk is, maar dat de interpersoonlijke vaardigheden van GAMS België vrouwen in staat hebben gesteld ons in vertrouwen te nemen en over hun ervaringen te praten.

“Ik wist dat het over besnijdenis zou gaan, alles daar beneden. Voor mij was het schaamte.”

“Ik had een geweldige psycholoog die naar me luisterde. Na verloop van tijd werd ik steeds opener. Ze stelde me op mijn gemak.”

“Ik wist dat ze echt luisterden. Ik voelde me veilig.”

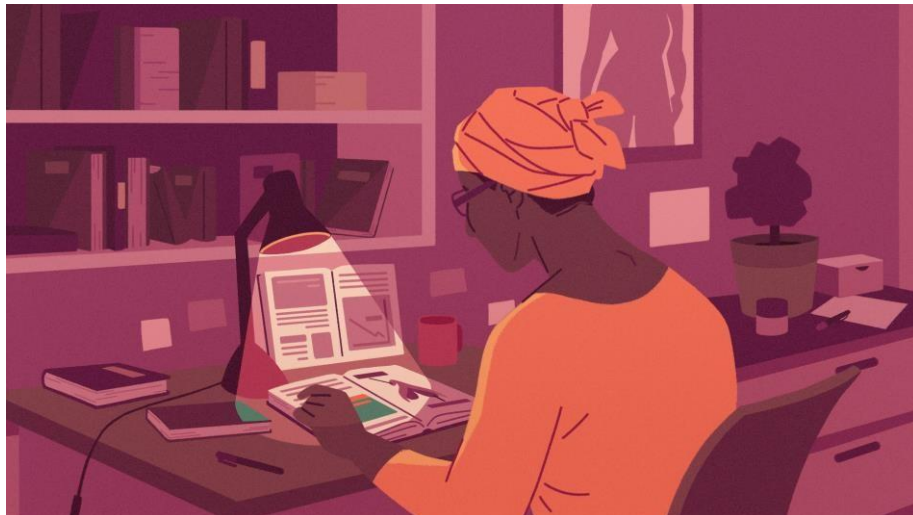
Resultaten en impact

Bewustzijn

Door het contact met GAMS België werden de meeste vrouwen zich bewust van de gevolgen van VGV op hun psychologische en fysieke gezondheid (89% van de respondentes) en van de beschikbare ondersteunende diensten (psychologische, seksuologische, reconstructieve chirurgie, enz.). Door naar GAMS België te komen, konden ze ook een taboe opheffen, aangezien 91% van de vrouwen begreep dat ze het recht hadden om over (hun) besnijdenis te praten.

Voor veel vrouwen heeft GAMS België een belangrijke rol gespeeld in de sensibilisering over VGV, het ontstaan en de gevolgen ervan: 46% van de respondentes heeft zich gerealiseerd dat ze niet met VGV geboren zijn, 70% begreep met welk type VGV men geconfronteerd geweest was en 85% werd zich bewust dat deze praktijken in veel landen verboden zijn.

Als we de gegevens kruistabellen om de resultaten van vrouwen onder de 25 jaar te vergelijken met die van oudere vrouwen, zien we dat 94% van de vrouwen onder de 25 begrijpt dat besnijdenis ernstige gevolgen kan hebben voor de gezondheid en het seksleven van degenen die erdoor getroffen worden, vergeleken met 88% van de oudere vrouwen. Leeftijd lijkt geen bepalende factor te zijn in de kennis over besnijdenis en de praktijken.

Praktijk en perceptie van VGV

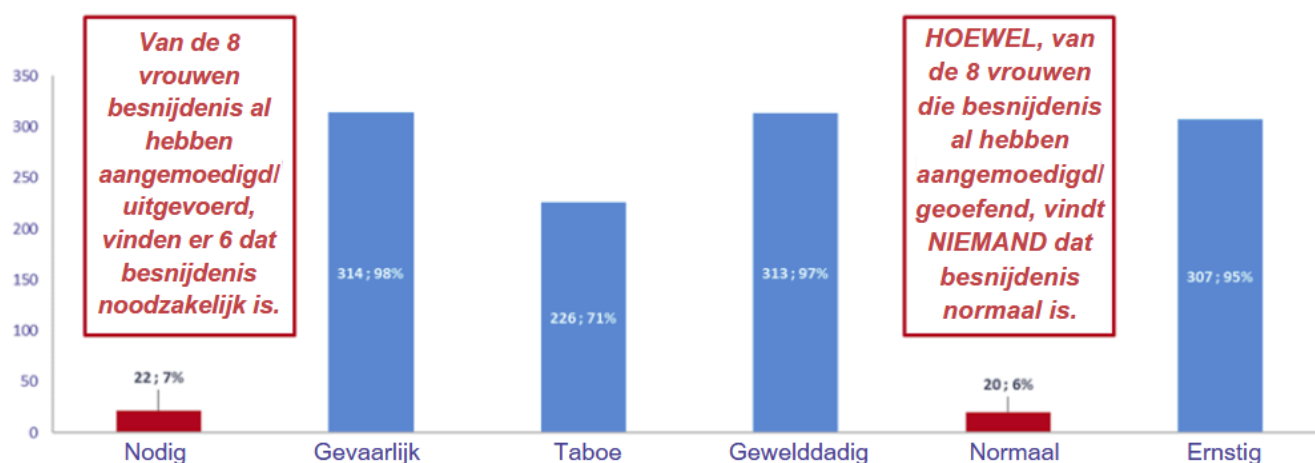
De vragenlijst stelde ons eerst in staat om een beter inzicht te krijgen in wat de vrouwen wisten over besnijdenis en hun lichaam, en vervolgens om de impact te meten van de ervaring met de werking van GAMS België op hun kennis en percepties.

Onder de respondenten waren 8 vrouwen die in de loop van hun leven de praktijk besnijdenis al hadden uitgevoerd of aangemoedigd. De meeste van deze 8 vrouwen waren tussen 30 en 39 jaar oud, hadden kinderen, kwamen uit Guinee en waren zelf geconfronteerd met VGV.

De perceptie van VGV werd beoordeeld door de vrouwen te vragen de woorden te kiezen die besnijdenis het beste leken te beschrijven. 98% van de ondervraagde vrouwen vond besnijdenis gevaarlijk.

“Ik was voor. Ik was er nooit tegen. Totdat ik hier kwam en echte informatie kreeg”

Bent u van mening dat de volgende woorden volgens u vandaag besnijdenis adequaat beschrijven? (n = 323)

36 vrouwen antwoordden nodig en/of normaal

Figuur 3: De perceptie van vrouwen over VGV

Welzijn

Het trauma van VGV is nog steeds erg aanwezig in de hoofden van de geïnterviewde vrouwen. De respondentes praten over hun schaamte en hun herinneringen, inclusief herinneringen aan de dood. Ze delen momenten die nog steeds pijnlijk zijn.

Dankzij GAMS België hebben de meeste vrouwen hun houding en hun zelfbeeld veranderd. Vandaag weet 93% van de vrouwen dat ze het recht hebben om nee te zeggen en 83% voelt zich een sterke vrouw. 37% voelt zich echter nog steeds niet gelijk aan de man².

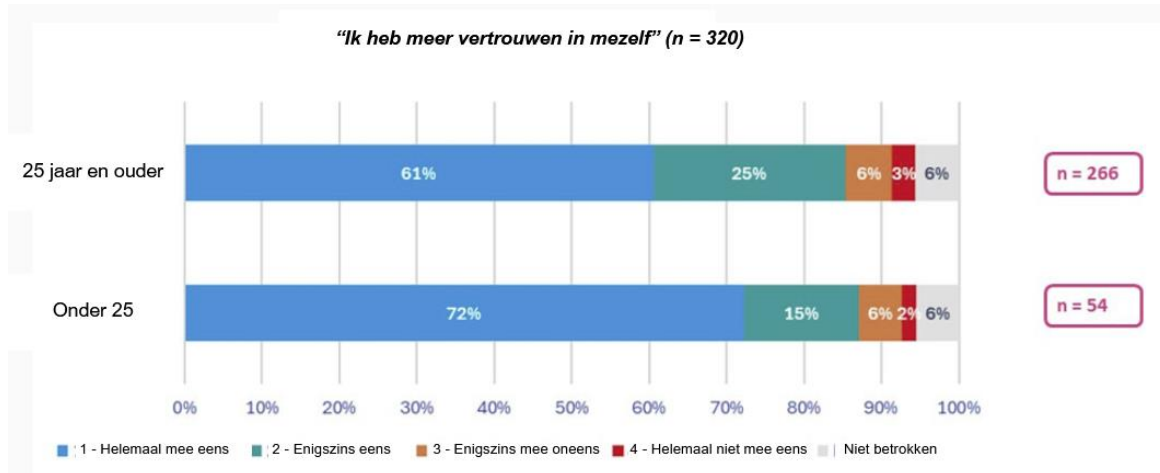
GAMS België heeft vrouwen in staat gesteld zich echt te profileren en verder te kijken dan hun verleden: 88% zegt dat ze dankzij de organisatie meer vertrouwen hebben in de toekomst en 86% heeft meer vertrouwen in zichzelf. In totaal zegt 84% van de vrouwen zich gelukkiger te voelen dankzij GAMS België.

² Na analyse van de antwoorden bleek dat de formulering van de vraag tot verwarring kon leiden. Het was onmogelijk om te weten of de vrouwen hadden geantwoord op basis van hun overtuigingen of dat ze de huidige situatie beoordeelden. De hier gepresenteerde resultaten moeten daarom met voorzichtigheid worden behandeld.

Op het gebied van welzijn zijn er verschillen tussen de generaties, vooral wat betreft zelfvertrouwen, waarbij vrouwen ouder dan 25 jaar minder zeker zijn van hun zelfvertrouwen.

Figuur 4: Vergelijking van zelfvertrouwen als functie leeftijd bij vrouwen

Sociaal isolement

GAMS België wil vrouwen ook in staat stellen zich uit te spreken, het taboe rond geweld te doorbreken en over hun ervaringen te praten als dit zinvol voor hen is en het sociale isolement te doorbreken waarvan velen melding maken. Zo voelt 91% van de vrouwen zich nu comfortabel om over hun gevoelens te praten en 85% voelt zich minder alleen.

GAMS België heeft veel vrouwen in staat gesteld nieuwe personen te ontmoeten en een netwerk op te bouwen: 69% zegt vrienden te hebben gemaakt en 67% zegt een soort familie te hebben gevonden binnen de organisatie.

Wat generatievergelijkingen betreft, voelen vrouwen onder de 25 zich net zo op hun gemak als oudere vrouwen als ze over hun ervaringen praten (respectievelijk 90%).

“Ik heb bij GAMS geleerd dat je niet uit dezelfde familie hoeft te komen om van elkaar te houden en elkaar te begrijpen.”

“Dankzij hen kan ik me openstellen voor anderen. Het motiveert je.”

“Ik heb veel mensen in mijn situatie ontmoet. We konden delen, we hadden allemaal besnijdenis gemeen.”

“Ik kwam hier zonder familie, zonder niemand.”

Vermogen om te handelen

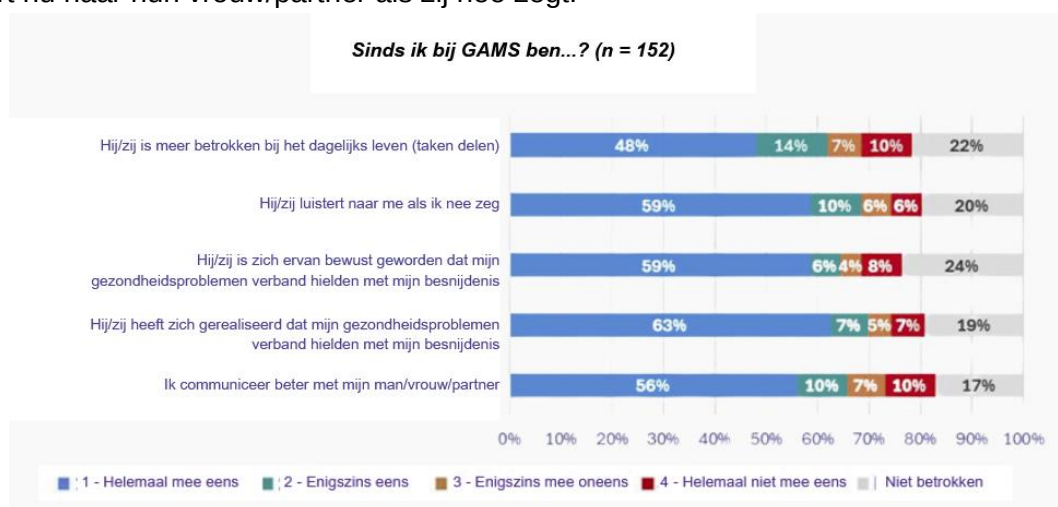
Concreet stelt GAMS België veel vrouwen in staat om actie te ondernemen en deel te nemen aan de strijd tegen VGV. Sinds ze in contact zijn met GAMS België, hebben de geïnterviewde vrouwen actie ondernomen of willen ze actie ondernemen op dit gebied. Vrouwen die een kind hebben zijn meer geneigd actie te ondernemen door actief deel te nemen aan de strijd tegen VGV (59%) dan vrouwen die geen kinderen hebben (46%).

De 107 vrouwen (33%) die daadwerkelijk een besnijdenis hebben voorkomen, denken dat ze meer dan 4100 personen hebben overtuigd om van deze praktijk af te zien.

Leven als koppel

Bij 70% van de vrouwen in een relatie realiseerde hun partner zich dat de gezondheidsproblemen van de vrouw verband hielden met besnijdenis. 69% van de partners luistert nu naar hun vrouw/partner als zij nee zegt.

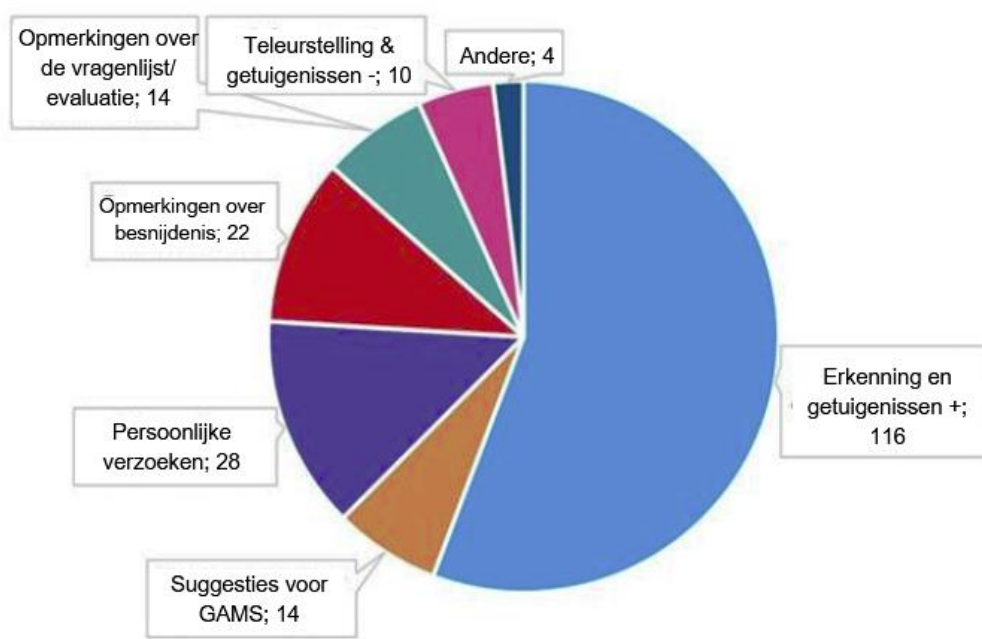
Figuur 5: Perceptie van vrouwen over veranderingen in het huwelijksleven

Toewijzing en buitenkanseffect

We stellen vast dat 92% van de vrouwen niet begeleid werd door een andere organisatie over de problematiek van de besnijdenis, wat het belang van GAMS België over dit onderwerp benadrukt. Veel respondenten (65%) zouden hun problemen niet hebben kunnen oplossen zonder de hulp van GAMS België. In totaal vermelden 116 van de 193 vrije commentaren dat de respondenten GAMS België dankbaar zijn.

Wil je nog iets toevoegen? (n = 193)

Figuur 6: Classificatie van opmerkingen van vrouwen (open veld)

De mannen

Samenvatting van interviews met mannen die begeleid werden

2 interviews	55 jaar oud	65 jaar oud
	Tsjaad	Mauritanië
	6 kinderen (4 maanden tot 19 jaar) 3 jongens 3 meisjes Waarvan 1 kind in Kameroen	11 kinderen Vrouwen en kinderen in Mauritanië

Figuur 7: Profiel van de geïnterviewde mannen

Uit de interviews kwamen de volgende effecten naar voren:

- Kennis verwerven over VGV (types, oorzaken/contexten, gevolgen, juridische aspecten)
- Bewustzijn dat familie (vrouw, dochters) geconfronteerd werd met VGV
- Besef dat mannen een rol te spelen hebben
- Plichtsgevoel om zijn dochters te beschermen en zijn vrouw te steunen
- Je beter uitgerust voelen om erover te praten
- Communicatie met familie over VGV
- Bereidheid om je als man te binden
- Het verkrijgen van papieren voor de vluchtelingenstatus, het verbeteren van de financiële situatie

Grenzen waarmee rekening moet worden gehouden:

- Er werden slechts 2 mannen geïnterviewd, waardoor inzichten beperkt waren.
- De geïnterviewde mannen zijn Community Voices en de Theory of Change heeft betrekking op mannen in het algemeen.

Profiel van mannen ondervraagd via vragenlijst

Mannen kunnen met VGV geconfronteerd worden via de vrouwen in hun leven (vooral echtgenotes en dochters). Ze vormen ook een krachtige stem voor preventie binnen hun omgeving en mogelijk in het land van herkomst, waar over het algemeen meer naar hen geluisterd wordt dan naar vrouwen.

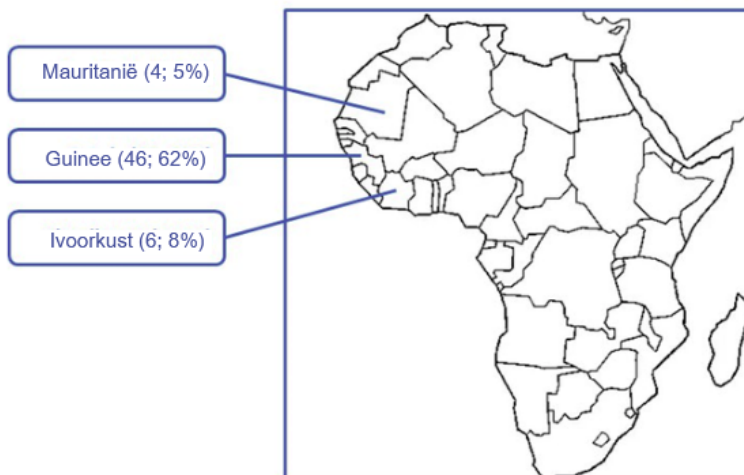
In totaal hebben we de antwoorden van 74 mannen geanalyseerd. Van hen antwoordde 57% samen met iemand van GAMS België (een lager aandeel dan bij de vrouwen). Ter vergelijking: 65% van de mannen was meer dan 3 jaar geleden in België aangekomen. Ze waren dus aanzienlijk langer in het land dan de geïnterviewde vrouwen.

57% van de ondervraagde mannen antwoorden op de studie met iemand van GAMS

62% van de ondervraagde mannen kwam uit Guinee Conakry

69% van de mannen is tussen 18 en 39 jaar oud

Wat is uw land van herkomst? (n = 74)

Alleen landen waaruit meer dan 5% van de steekproef afkomstig is, worden getoond.

Figuur 8: Verdeling van respondenten per land

Wat hun situatie betreft: 80% heeft een relatie en 86% heeft minstens één dochter. De vragenlijst gaat verder in op de kwestie vrouwenbesnijdenis in hun familiekring: 61% van de mannen heeft een partner die geconfronteerd werd met VGV en 38% van de mannen heeft een dochter die een groot risico liep.

Contact met GAMS België en verwachtingen

58% van de ondervraagde mannen had minder dan 2 jaar contact met GAMS België. Meer dan de helft van de respondenten kende GAMS België via vrienden of familie (31% via hun vrouw/partner). Minder dan bij de vrouwen waren ze doorverwezen door een professional (arts, advocaat, enz.).

Na hun komst naar GAMS België kreeg 72% van de mannen een eerste begeleiding en 46% nam deel aan groepsworkshops. Velen van hen ontmoetten ook een maatschappelijk werker (58%).

De belangrijkste redenen voor dit contact waren betrokkenheid bij de strijd tegen besnijdenis (22%) en het zoeken van hulp bij de asielprocedure (35%). De belangrijkste reden had echter betrekking op hun dochter(s).

Resultaten en impact

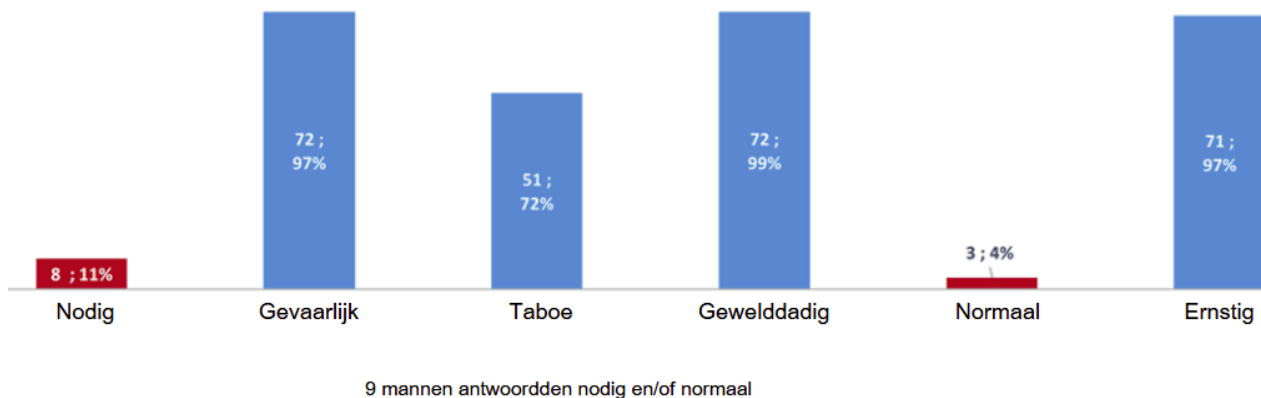
Bewustzijn

De ondervraagde mannen waren in grote mate gesensibiliseerd: 87% van hen beseft dankzij GAMS België dat VGV hen aanbelangt en 88% beseft de gevolgen van VGV op de fysieke en/of psychologische gezondheid en het seksuele leven van vrouwen. Uit de getuigenissen blijkt dat sommigen, voor ze de organisatie kenden, dachten dat "besnijdenis, VGV, een vrouwenprobleem is". De verschillende workshops, presentaties en ontmoetingen bij GAMS België hebben hen in staat gesteld hun kijk op het onderwerp te veranderen en het gevoel te krijgen dat ze een rol spelen in de verandering.

Perceptie van VGV

"Het is de eerste keer dat ik zie dat een organisatie over dit onderwerp praat, want meestal is besnijdenis taboe, taboe, taboe", zei een van de respondenten. 99% van de respondenten beschouwt besnijdenis als gewelddadig, hoewel 11% de praktijk noodzakelijk vindt.

Bent u van mening dat de volgende woorden vandaag besnijdenis adequaat beschrijven? (n = 74)

Figuur 7: De perceptie van mannen over VGV

Relaties tussen vrouwen en mannen

De mannen werden ook ondervraagd over hun relatie met vrouwen, rechten en de verdeling van taken. 93% van de mannen vindt het verkeerd om hun vrouwen te dwingen seks te hebben en 66% vindt dat vrouwen niet meer zorgtaken op zich mogen nemen dan mannen.

Toch vindt 55% van hen dat een vrouw niet kan uitgaan wanneer ze maar wil, zonder waarschuwing, en slechts 16% vindt dat mannen en vrouwen dezelfde rechten hebben³.

Vermogen om te handelen

De overgrote meerderheid van de respondenten voelt zich in staat om actie te ondernemen en wil dat ook actief doen. Zo heeft 86% besloten om hun dochters niet te besnijden en 97% wil betrokken raken bij de strijd tegen besnijdenis.

De 25 mannen (35%) die een besnijdenis hebben voorkomen, denken dat ze meer dan 2.200 personen hebben overtuigd om van deze praktijk af te zien.

³ We wilden nagaan of de steun van GAMS leidde tot een verandering in de perceptie van de man-vrouwrelatie bij mannen. Na analyse van de antwoorden bleek dat de formulering van de gestelde vragen tot verwarring kon leiden. De mannen gaven soms hun eigen mening, soms een algemener standpunt (de kijk van de maatschappij op vrouwen) of een observatie (wat ze zien in hun land of in

België). De hier gepresenteerde resultaten over de genderdimensie moeten daarom met de nodige voorzichtigheid behandeld worden.

Leven als koppel

De mannen die baat hebben gehad bij de verschillende acties van GAMS België hebben hun huwelijksleven zien verbeteren en ze hebben het gevoel dat ze gemakkelijker communiceren met hun vrouw (83%). 84% van hen heeft zich ook gerealiseerd dat de seksuele problemen of het gebrek aan verlangen van hun vrouw of partner verband houden met de besnijdenis⁴.

Toewijzing en buitenkanseffect

Net als de vrouwen werd 93% van de mannen niet begeleid door een andere organisatie over de problematiek van de besnijdenis en 51% zou niet in staat zijn geweest om hun problemen op te lossen zonder de ondersteuning van GAMS België. In hun vrije commentaren vermeldden 25 mannen van de 58 hoe dankbaar ze GAMS België waren.

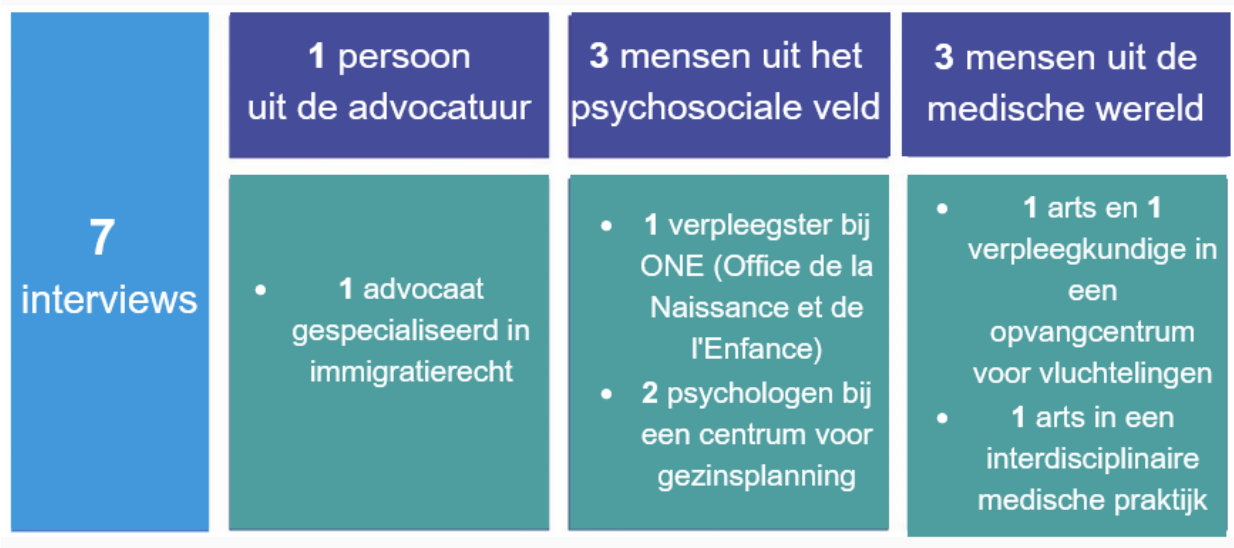

Figuur 8: Classificatie van opmerkingen van mannen (open veld)

⁴ Dit cijfer roept vragen op. Het is positief dat mannen zich bewust worden van de impact van besnijdenis op het seksleven van hun partner. Maar niet alle seksuele/verlangens problemen worden veroorzaakt door meisjesbesnijdenis alleen, of door de vrouw. Door de vraag anders te formuleren en/of aanvullende vragen te stellen kan onderscheid gemaakt worden tussen seksuele problemen die met de besnijdenis te maken hebben en problemen die met andere factoren te maken hebben.

De professionals (v/m/x)

Samenvatting van interviews met opgeleide professionals

Figuur 9: Profiel van de geïnterviewde professionals

Uit de interviews kwamen de volgende effecten naar voren:

- Kennis verwerven over VGV (types, oorzaken/contexten, prevalentie, gevolgen)
- Bewustwording van de noodzaak er met je patiënten/cliënten over te praten
- Gevoel van legitimiteit
- Beter begrip van vrouwen die getroffen zijn door VGV
- Verandering in professionele houding ten opzichte van vrouwen
- Introductie van nieuwe activiteiten (bijv. opstellen van documenten zoals gedetailleerde rapporten, medische certificaten, enz.)
- Sommige hardnekkige drempels om erover te praten houden aan
- Initiatieven die verder gaan dan het professionele

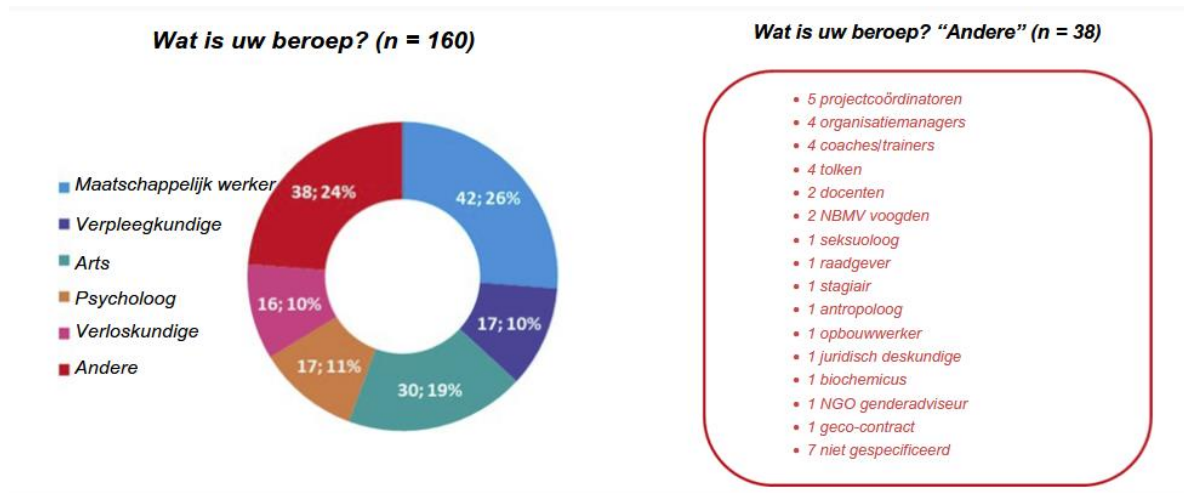
Er moet rekening worden gehouden met beperkingen:

- Voor een van de geïnterviewde personen was het onmogelijk om dit toe te schrijven aan GAMS omdat andere factoren een rol hadden gespeeld bij de vastgestelde effecten.
- De relatie met GAMS gaat vaak verder dan alleen training. Het is daarom moeilijk de impact van trainingen te onderscheiden van meer algemene samenwerking.

Profiel van professionals ondervraagd via vragenlijst

Het panel van ondervraagde professionals bestond uit 160 respondenten met een relatief heterogeen profiel. De meest vertegenwoordigde sectoren waren sociale sector (26%) en medische sector (waaronder 29% van de verpleegkundigen).

Figuur 9: Verdeling van professionals naar beroep

Ongeveer 33% werkt in een opvangcentrum voor personen die internationale bescherming zoeken, 11% in een 'Planning familiale', en er is ook een groot aandeel in verschillende non-profitorganisaties en ngo's.

Deze professionals hebben verschillende beroepsprofielen met betrekking tot personen die geconfronteerd werden met VGV: 31% biedt sociale follow-up, 27% medische follow-up en 16% psychologische follow-up.

Contact met GAMS België en verwachtingen

60% van de respondenten werd minder dan twee jaar geleden opgeleid door GAMS België. Voor 80% van de respondenten is het doel om betere ondersteuning te kunnen bieden aan personen die getroffen zijn door VGV, 64% wil meer te weten komen over het onderwerp en 62% zegt te willen leren hoe ze er beter over kunnen praten.

92% van de respondenten heeft minstens één opleiding van GAMS België gevolgd. Velen onder hen moedigen ook de verdere verspreiding van de werking van GAMS België aan, aangezien 55% momenteel personen doorverwijst naar de vereniging.

54% van de professionals die door GAMS zijn getraind, hebben een eendaagse training gevolgd

77% van de trainingen was face-to-face

Resultaten en impact

Bewustzijn

De kennis over het onderwerp VGV is blijkbaar nog steeds niet wijdverspreid, zelfs niet onder professionals, aangezien 93% van de professionals zich bewust is geworden van de realiteit van het fenomeen dankzij GAMS België. De organisatie heeft ook het bewustzijn van de verantwoordelijkheid van elk individu verhoogd. 90% heeft zich immers gerealiseerd dat ze een rol te spelen hebben in de preventie en ondersteuning van personen die getroffen zijn door VGV.

De verschillende opleidingen hebben de ondervraagde professionals in de praktijk in staat gesteld om kennis te verwerven, met name over de verschillende types VGV (88% van de respondenten) en over de medische (87%) en juridische (83%) aspecten van besnijdenis.

De verspreiding van tools is ook een belangrijk aspect: 78% van de respondenten heeft dankzij GAMS België begrepen hoe ze het onderwerp met de betrokken vrouwen kunnen aansnijden.

“Ik wist niet dat dit soort dingen gebeurden. Nu vind ik het een beetje vreemd dat ze er met geen woord over reppen als je studeert voor verpleegkundige.”

“Ik dacht dat ze zoveel hadden meegemaakt dat ze wisten dat het niet goed was. Maar dat wisten ze niet. Voor hen is het helemaal niet zo.”

“Ik vond het beangstigend, hoe erg alle vrouwen en kleine meisjes het meemaakten.”

“Ik ging erheen met een collega die er al 20 jaar werkte. Zij wist er toen ook niets van. Het is zo'n taboe en er is zo weinig over bekend. Zij was net zo ontroerd.”

Gevoel van legitimiteit

Tijdens hun werk vindt 81% van de professionals nu dat ze het recht hebben om het onderwerp met de betrokken personen te bespreken en 31% praat er zelfs systematisch over met personen uit landen met een prevalentie VGV. Een deel van de respondenten (14%) geeft toe dat ze zich nog niet op hun gemak voelen om er met de betrokkenen over te praten.

Ontwikkeling van vaardigheden

Wat hun vaardigheden betreft, is 90% van de professionals vandaag de dag in staat om de betrokken personen naar de juiste diensten te leiden en 90% is in staat om een risicovolle situatie te detecteren.

“Vrouwen zijn erg bescheiden. Voor mij als mannelijke arts is dat niet altijd gemakkelijk.”

“We moesten leren wat er in deze rapporten of certificaten stond [...]. Als psychiaters waren we er helemaal niet bij betrokken. Het is erg destabiliserend.”

“Hoe je met een vrouw moet praten, dat kun je niet op internet leren.”

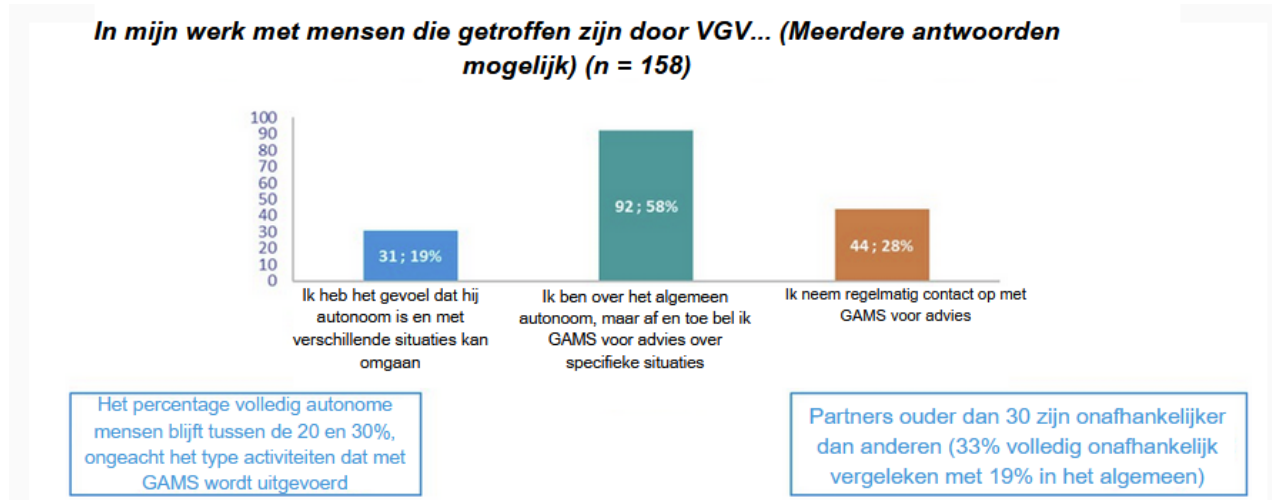
Vermogen om te handelen

Door kennis over het onderwerp te verwerven, heeft 86% van de professionals informatie over VGV met hun collega's gedeeld. 74% heeft VGV in hun dagelijkse werk geïntegreerd. Voor 49% van de respondenten gaat hun engagement verder dan de professionele sfeer: bewustmaking in hun vrienden- en familiekring, betrokkenheid bij acties, academisch onderzoek (één respondent zei bijvoorbeeld dat ze ervoor gekozen had haar thesis over VGV te schrijven).

Autonomie

Voor de meeste geïnterviewden is autonomie omtrent VGV nog steeds relatief. GAMS België blijft een belangrijke bron van steun, vooral voor specifieke gevallen.

Figuur 10: Autonomie van professionals ten opzichte van GAMS

Toewijzing en buitenkanseffect

Ook hier wordt het belang van het werk van GAMS België benadrukt door het feit dat 79% van de professionals geen contact heeft gehad met een soortgelijke organisatie als GAMS België over de kwestie van VGV. 68% was van mening dat ze hun vaardigheden niet hadden kunnen ontwikkelen zonder GAMS België. Ze benadrukten het specifieke karakter van de werking van de organisatie, waardoor ze diepgaande vaardigheden konden verwerven. In vrije commentaren vermeldde 49 van de 62 de erkenning van GAMS België.

De standpunten van samenwerkingspartners

De partners in kwestie werden geïnterviewd tijdens kwalitatieve interviews en hebben de vragenlijst niet beantwoord.

3 interviews	Dokters van de Wereld België	Fondation CHANEL	Ministerie van de Federatie Wallonië-Brussel
	Effectieve toegang tot gezondheidszorg in België : • Zorg • Belangenbehartiging • Sociale verandering ondersteunen	Financiering van projecten van algemeen belang voor vrouwen: • Economische middelen • Onderwijs • Leiderschap • Gezondheid • Cultuur en sport	Financiering voor gemeenschapsprojecten en de strijd tegen gendergerelateerd geweld, geleid door de afdeling Gelijke Kansen

Figuur 10: Profiel van de geïnterviewde partners

De partners zien GAMS als coördinator van netwerken, met als sterke punten:

- De gemeenschapsgerichte aanpak
- Consistentie en coherentie van aanpak en acties
- De band met andere actoren, samenwerking en openheid in werkrelaties
- Expertise
- Een hoog niveau van professionalisme sinds de oprichting

Op langere termijn hopen de partners dat GAMS in staat zal zijn om:

- Op te schalen, uit te breiden
- verder professionals op te leiden
- Veranderende wetgeving

Partners vinden dat GAMS hen heeft aangemoedigd om meer rekening te houden met VGV.

BIJLAGE

Bibliografie - Literatuuroverzicht

Florquin, S. (2021). *Besoins et demandes en matière de santé et droits sexuels et reproductifs des femmes concernées par les mutilations génitales féminines en Région de Bruxelles-Capitale, Rapport du diagnostic communautaire mené dans le cadre du Réseau bruxellois contre les MGF*. Brussel, Ed: GAMS België. <https://www.strategiesconcertees-mgf.be/rapport-diagnostic-communautaire-bruxelles/>

UNICEF (2013). *Vrouwelijke genitale verminking/cutting: een statistisch overzicht en een onderzoek naar de dynamiek van verandering*, UNICEF, New York. https://data.unicef.org/wp-content/uploads/2019/04/FGM_Rapport_Samenvatting_Engels_FINAL_hi_res-1.pdf

Leon-Himmelstine, C., Rivett, J., Samuels, F., & Newman, A. (2022). *Social norms and behaviour change around FGM and child marriage in Mali*, Literature review, Londen, ODI <https://odi.org/en/publications/literature-review-normes-sociales-et-changement-des-mgf-mariage-des-enfants-au-mali/>.

O'Neill S., Dubourg D., Florquin S., Bos M., Zewolde S., Richard F. (2017). *"Men have a role to play but they don't play it": A mixed methods study exploring men's involvement in Female Genital Mutilation in België, the Netherlands and the United Kingdom*: Full report. Men Speak Out Project, Brussel https://www.endfgm.eu/content/documents/men_have_a_role_to_play_but_they_dont_play_it
[Onderzoek volledig verslag.pdf](#)

UNFPA & UNICEF (2020). *Measuring effectiveness of female genital mutilation elimination: a compendium of indicators*. <https://www.unicef.org/documents/compendium-indicators-female-genital-mutilation>

Lijst met afbeeldingen

Grafiek 1: Vrouwen geconfronteerd met besnijdenis	15
Grafiek 2: Bekendheid met GAMS BE.....	16
Figuur 3: Hoe vrouwen tegen VGV aankijken.....	19
Figuur 4: Vergelijking van zelfvertrouwen als functie leeftijd bij vrouwen.....	21
Grafiek 5: Perceptie van vrouwen over veranderingen in het huwelijksleven	22
Figuur 6: Classificatie van opmerkingen van vrouwen (vrij veld).....	23
Figuur 7: Hoe mannen tegen VGV aankijken	27
Figuur 8: Classificatie van opmerkingen van mannen (vrij veld)	29
Figuur 9: Verdeling van professionals naar beroep	31
Figuur 10: Autonomie van professionals ten opzichte van GAMS.....	34

Lijst met illustraties

Figuur 1: Theorie van wereldwijde verandering	10
Figuur 2: Theorie van verandering - Vrouwen begeleid door GAMS BE.....	11
Figuur 3: Veranderingstheorie - Mannen begeleid door GAMS BE.....	11
Figuur 4: Veranderingstheorie - Professionals opgeleid door GAMS BE	12
Figuur 5: Profiel van de geïnterviewde vrouwen	13
Figuur 6: Verdeling van respondenten per land.....	14
Figuur 7: Profiel van de geïnterviewde mannen.....	24
Figuur 8: Verdeling van respondenten per land.....	25
Figuur 9: Profiel van de geïnterviewde professionals.....	30
Figuur 10: Profiel van de geïnterviewde partners.....	35

ESSEC Impact Onbeperkt

Deze sociale effectbeoordeling werd uitgevoerd door ESSEC IMPACT UNLIMITED.

ESSEC Impact Unlimited helpt organisaties bij het opstellen van hun impactstrategie, het beoordelen van hun sociale impact en het opzetten van een systeem om hun activiteiten te beheren.

Onze effectbeoordelingsmethode is gebaseerd op meer dan 20 jaar knowhow en expertise. Sinds 2003 heeft ESSEC erkende expertise ontwikkeld in het sociale impact binnen zijn leerstoel voor sociale innovatie, en in 2018 heeft het een speciaal laboratorium opgericht: het Labo E&MISE, dat kennis en tools voor effectbeoordeling produceert en verspreidt.

Het is onze ambitie om de cultuur en praktijk van effectbeoordeling in alle organisaties te ontwikkelen.

Door onze steun willen **we er ook en vooral voor zorgen dat elke organisatie eigenaar wordt van de aanpak en autonoom is in het implementeren en promoten van de evaluatie.**

Studie uitgevoerd door:

Floriane WAFLART
Projectmanager en sociale impact

Mathys TARBES
Sociaal effectbeoordelaar

Onder leiding
Murielle CHAUVEL
Directrice ESSEC IMPACT UNLIMITED